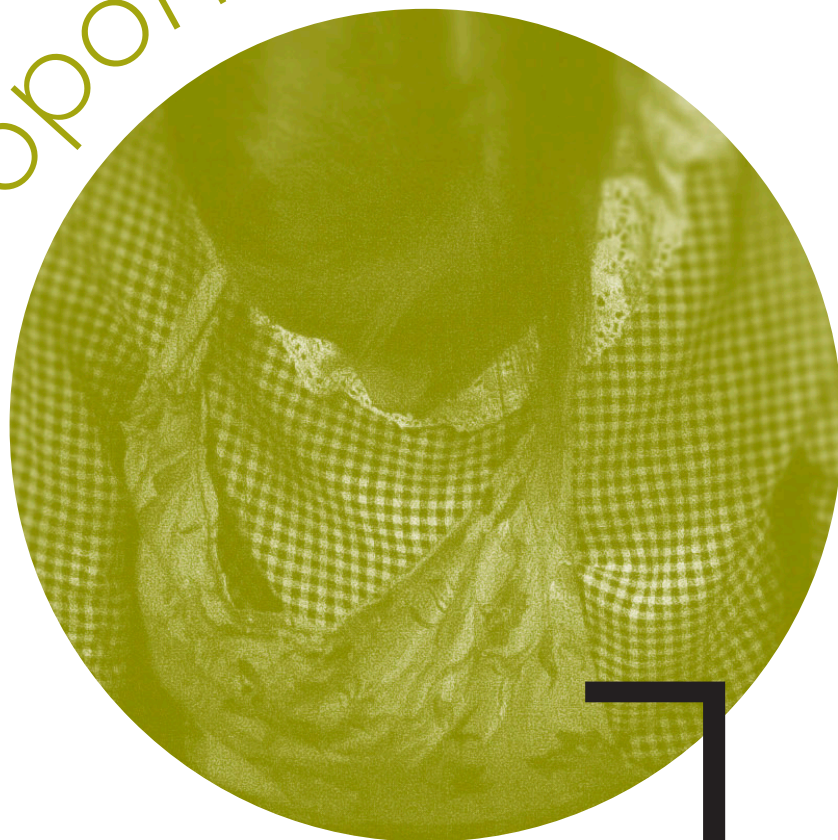

oponka

zpravodaj
přehlídky
Setkání divadel
Malé jevištní
formy 2019

Tož poctivé a dobré – divadlo si přeje!

ALEŠ LINDUŠKA

Hrajme poctivé divadlo. Přeji si to hned v úvodu, protože mi na tom záleží. Nemám rád nepoctivost a faleš. Falešné divadlo je stejně prázdné jako falešný život. Bez poctivého divadla není kultura v životě lidském, jako není víry v člověku bez rituálu. Víra a rituál jsou s člověkem od pradávna stejně jako láska k divadlu. Nebýt rituálů, byl by život beztvary zmatek. Pohřby by nikdo nerozeznal od svateb a soudy by se pletly s lékařskou vizitou. V každém rituálu musí být kus poctivého divadla, nesmí chybět víra a otevřené srdce. Jinak se stanou rituály prázdnými, víra v sílu divadla se vytratí a zbyde prázdnota, holé jeviště bez života. Toho se snad, zlatá Thálie, nikdy nedočkáme.

Než vstoupí na jeviště herec a do hlediště usedne první divák, je divadlo jen prázdným prostorem, jakkoliv je pozlacené, nebo novátorsky nevšední. Prostor zaplní až energie, kterou předají herci nám divákům. Bez odezvy publika zůstává divadlo výkřikem do tmy, ale je-li v hledišti opravdu divák, divadlo nikdy bez odezvy nezůstane. Pravda je, že ne vždy se ta odezva vrací hned herci zpět na jeviště. Někdy ji divák předá dál až po první skleničce v divadel-

ní kavárně, jindy až při manželské studii nad rozlitym vínem. Nevadí. Nedokonalost tu nikoho nevyděsí, naopak dokonalost někdy může děsit až k zbláznění. Proto je divadlo tak krásné. Mění se jako život, nenechá se polapit, nenechá se uzavřít do žádné dokonalé formy, ale směřuje k poctivosti a ke kráse, ať už je jakákoliv. Tak rezonuje divadlo s celým samotným vesmírem, který nesnáší statický diktát neměnnosti a libuje si v akcelerované expanzi kreativity. Jen abychom to s ní tady nepřehnali. Ale to už je mé druhé přání.

Co by to bylo za malé jevištní formy bez špetky dobré improvizace. Nebo, chcete-li, pořádné porce improzábavy. Proč ne, ať se divák baví a porotce nechť propotí i spodřáry. Ale pokud bude z jeviště kropit civilisty kulometná palba tristní humoriády, nechť spadne opona, ať zmlknou múzy. Neznám pak lepší řešení, než odebrat se na jedno dobře čepované a nechat herce vypotit tu nakažlivou virózu pěkně pod dekou opuštěného hlediště. Nevěřím však, že nás tady něco takového čeká, do Valmezu totiž nepoctivá a falešná divadla na přehlídku nejezdí. Díky, božská

Tradice, ochránkyně nezkažené divadelní zábavy a vkusu. Díky za ta setkání.

Co by to ale bylo za divadelní pohádku bez přání třetího. Všichni se přeje krásné divadelní chvíle tady u nás na zámku a porotě nezkažený a klidný spánek poctivých kritiků. Ano i porotce je součástí toho divadelního kolotoče a věřte nebo ne, i on se dokáže divadlem bavit. A když se baví porotce, jsou spokojení herci, protože po nich nehází vražedným okem, chci říct, nevrhá přísným pohledem režisér. Ano i ten je tu vítán, i když nepřímá úměra divadelního štěstí říká známé resumé: Je-li divák spokojen, netřeba jmenovat režiséra, stačí děkovačka přímo na jevišti. A na tu poctivou děkovačku se přeje těšme my všichni, už od začátku.

Závěrem už nebudu mlátit prázdnou slámu a popřeji vám mnoho jarní svěžesti, nevyčpělé zážitky a nemečící pivo. Jako je hvězdné nebe nad námi, ať zůstává divadelní radost v člověku. S poctivostí totiž nejdále dojdeš, o tom by se tady na divadle dalo psát – stále doko-la. Opona nahoru, pšššš, hrajem!

Než začnete hrát

Opět po roce se zde setkáváme na festivalu divadla. Jakým směrem se letos vydáme? Budou festivalu vévodit komedie, tragédie, hry na zamyšlenou nebo snad dokonce improvizace? To brzy zjistíme.

Ovšem těsně před festivalem jsou nervózní spíše herci než diváci. Takový herec postižený velice silnou trémou pak může zapomenout na to, že hraje divadlo. Potom se začne na jevišti chovat jako úplný začátečník, což je pro ostatní časovaná bomba. Proto bychom chtěli

li připomenout tzv. herecké desatero, což je soubor deseti pokynů, které kdysi dávno dával svým hereckým svěřencům geniální Jára Cimrman:

1. *Nepij na kuráž. I opilce zahraje lépe střízlivý.*
2. *Pamatuj, že na jevišti se většinou jmenuješ jinak, než v životě. Je dobré znát i jména ostatních figur.*
3. *Citová hnutí vyjadřuje začátečník raději zády k publiku. Jak smích, tak pláč, uděláš nejlépe škrábáním ramen.*
4. *Za předměty házené na jeviště neděkuj.*
5. *Po nápovědě neopakuj všechno. Některé věty patří kolegům.*
6. *Na záchod jdi před představením, ať při hře necouráš.*

7. *Hraješ-li čerta, uvědom si před usednutím, že máš ocas.*

8. *Při potlesku na otevřené scéně se neukláněj, patří patrně někomu jinému.*

9. *Pamatuj, že některé dveře jsou jen namalované.*

10. *Při hostině na jevišti nejez. Vše je gumové.*

Věřím, že rady českého velikána s rakouskými kořeny vy nebudete potřebovat. Tedy, alespoň ta pátá rada vám nebude nic platná. Pana nápovědu totiž na malých jevištních formách nemáme. Inu, hodně zdaru, páni herci!

Zdroj hereckého desatera: Divadlo Jára Cimrmana – hra „Záskok“

Připravil Erik Zabručky.

Něco málo o divadlech

Údivadlo soubor Pangangan

DDM Kopřivnice

Špatný fór

Autor: společná práce souboru

Režie: společná práce souboru

Herci: Václav Štefánek,
Veronika Polášková, Barbora
Žalmánková, Adéla Pomklová,
Linda Bezstarostí, Simona Vítová,
Kateřina Hantáková

My...?

ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm

Náš soubor zkouší na ZUŠ
Rožnov p.R... a každý rok se naši
členové lehce obmění. Proto
jsme letos v názvu změnili vy-
křičník na otazník.... Jsme to ještě
My? Otázek jsme si od začátku
roku položili mnohonásobně více
a některé z nich jsou pořád ne-
zodpovězené... a o tom jsme se
letos rozhodli i hrát představe-
ní. Nechceme dávat hotové rady
a návody, chceme zkoumat a hle-
dat spolu s diváky.

Dokolažě?

Žijete svůj život svobodně,
bez manipulací a podprahových
vlivů? Máte čas se rozhodnout,

co chcete a co už ne? Dokážete
si vymezit svůj životní prostor?...
Hledáte rychlá a efektivní řeše-
ní, jak být spokojeným a zdravým
člověkem? Pojdte s námi do ko-
láže... možná prožijeme šťastné
chvilky jako v

Autor: autorské představení

Režisér: Lucie Maléřová

Herci: Karolína Assadi, Zuzana
Barabášová, Adéla Mitášová, Nela
Sikorová, Magdaléna Válková,
Ondřej Klimpar, Jakub Telčer,
Štěpán Válek

Údivadlo soubor Bertíci

DDM Kopřivnice

Muž shora

Autor: společná práce souboru

Režie: společná práce souboru

Herci: Adam Matula, Tadeáš
Pešat, Agáta Horatiová,
Markéta Hoffmanová, Wanesa
Bonischová, Eliška Caloňová

Epic dram

Frenštát pod Radhoštěm

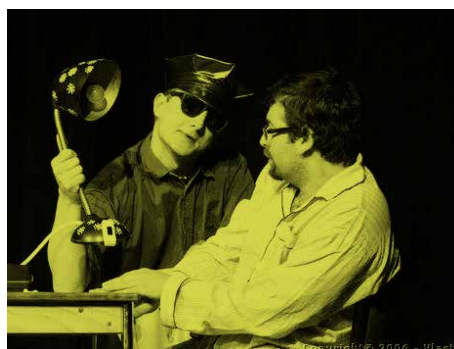
Muž mnoha tváří

Tajuplný příběh muže, jenž
hledá pravdu.

Autor: vlastní tvorba

Tom a Jeff

Havířov

JAR mark

Autor: autorská hra souboru Tom
a Jeff

Herci: Michaela Ujma, Pavel
Studník, Rosta Jež, Vojta Kaloč

Tiha.cz

Praha

Vítejte v nebi

Zaleží jen a pouze na nás jaká
bude následující hodina, nebo
století(?) Co, nebo kdo nás ovliv-
ňuje a čím jsme poznamena-
ní? Jsou naše zažitá uhly pohle-
du jediné a správné? Hra strhá-
vá oponu mezi dějem a realitou,
až do té míry, že se divák stává její
součástí.

Autor: Mabae Kores

Režie: Mabae Kores

Dramaturg: Mabae Kores

Nahé divadlo

Rožnov pod Radhoštěm

www.nahedivadlo.cz

Rozloučení

Autorská scénická miniatura
s použitím Brechtova Výsledku
dobrého člověka.

Autor: Jan Chytil

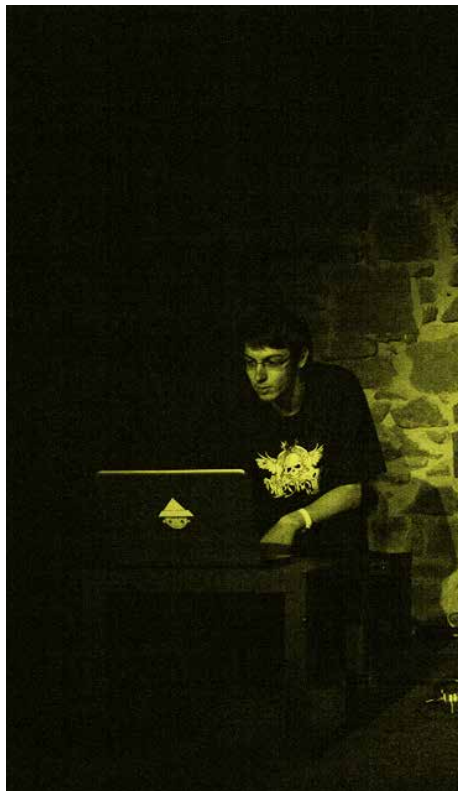
Režisér: Jan Chytil

Herci: Vladislav Chmelař, Václav
Hudeček, Jana Koryčanská a Jan
Chytil

NJ feat. Uhřík

Nový Jičín

Novojičínský občasník, který se ritualizovaně znovuzakládá před termínem odevzdávání přihlášek na Malé jevištní formy. První část názvu reprezentuje již částečně nostalgickou regionální přínaležitost. Uhřík je totiž divadélko, které se proslavilo zvláště ztvárněním putování sjednotitele maďarských kmenů Gejzy v inscenaci „Jak dlouhý je uherský rok?“ z roku 2009. Feat. je přemostění.

Za zásluhy

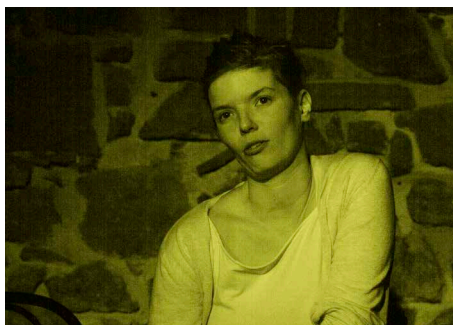
Jak píše Chantal Mouffe a Ernesto Laclau, „morální a intelektuální vedení vyžaduje, aby značný počet sektorů sdílel soubor ‚idejí‘ a ‚hodnot‘, nebo (...) aby jisté subjektové pozice šly napříč větším počtem třídních sektorů. Intelektuální a morální vedení zakládá podle Gramsciho vyšší syntézu, ‚kolektivní vůli‘, která se prostřednictvím ideologie stává organickým tmelem sjednocujícím ‚historický blok‘“. Tak i my začneme intelektuální vedení a velký protihegemonický pohyb z nadstavby nejnadstavbovitější, a to při předávání státních vyznamenání prezidentem panem Láďou.

Autor: Jan Géryk

Herci: Jan Géryk a další

Kufr a kohout

Štramberk

Postýlka

Krátká sonda do nejkrásnějšího období v životě ženy.

Denníkový zápis s pohyblivým obrazem.

Každý ví, co se má.

Každý přece ví, co se sluší a patří.

Nic na tom není.

Autor: Barbora Hubáčková

Režisér: Barbora Hubáčková

Dramaturg: Tomáš Hubáček

Herci: Barbora Hubáčková

Divadlo 42 °C

Valašské Meziříčí

Kod Ypsilon

Překladatel: Kamila Gaška

Režisér: Tadeusz Misiąszek

Dramaturg: Maciej Zatorski

Herci: Martin Glíž, Michaela Kristková, Derica Štefková, Erik Zabrucký

Červiven

SPgŠ Krnov

Duch do domu

Autor: Eva Ibbotsonová (Strašidlo po telefonu)

Režisér: Petra Severinová

Dramaturg: Petra Severinová

Herci: Daniela Raušová, Pavel

Fojtek, Lucie Grossmannová, Alexandr Blaho, Tereza Koreníková, Vít Schreiber, Eliška Linhartová, Anna Sedláčková, Tereza Midlochová, Eliška Marková, Hana Severinová, Jakub Šperl

Láhor/Soundsystem

Praha

Než hanba začne fackovat druhé

Autor: Láhor/Soundsystem

Herci: Marian Moštk, Petr Marek, Zdeněk Hudeček, Kamila Davidová, Patrik Hronek, Jiří Nezhyba, Prokop Holoubek, Ladislav Mirvald, Marta Pilařová, Jiří Najvert

Valaši v pohybu

Valašské Meziříčí

Rekrutujeme se z impro týmu Valouny, máme rádi delší improvizace, ve kterých se nestydíme namalovat obraz, rozpovídat drogově závislého boha nebo během představení sníst kus lýtka bratrovi... :-)) - letos vneseme do naší improvizace zcela zásadní a pro nás netradiční prvek – kostýmy...

11: (ku) 55

Posun. Nezačínáme od přihrávek, jsme jasně nepřčetění, cítíme, co musí ven. 4:1 (0.2). Vyhraješ?

Autor: Valaši v pohybu

Režie: Valaši v pohybu

Hudba: Ladislav Krajča

Herci: Markéta El Bakri, Pavel Krumpholz, Marek Baroš, Zdravee, Ladislav Krajča

Zlomte vaz!

Pozvánka do místních galerií

Účastníci
festivalu mají
vstup zdarma.

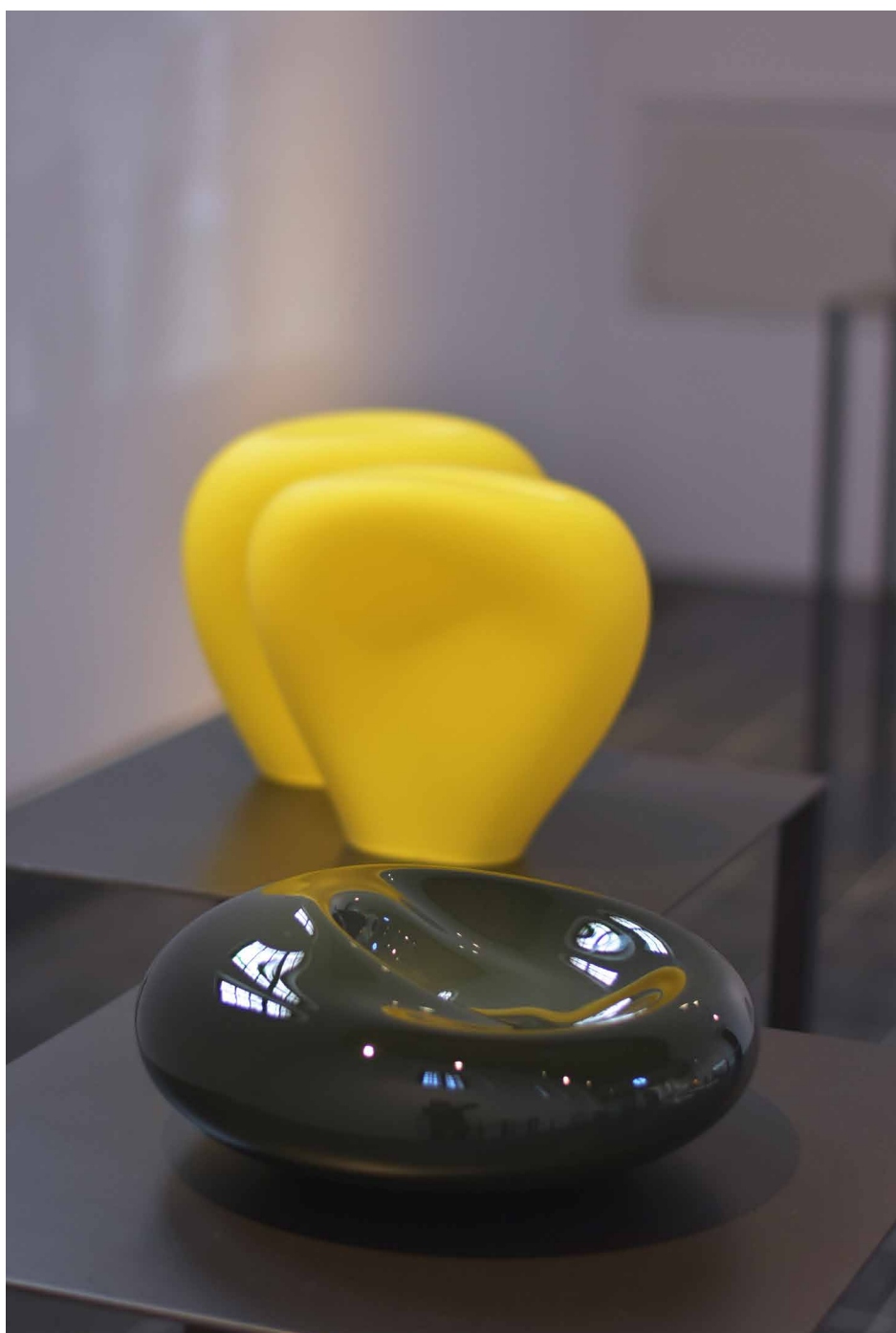
Stačí se prokázat
festivalovou plackou ;)

Galerie Kaple

Ondřej Strnadel – Proměny

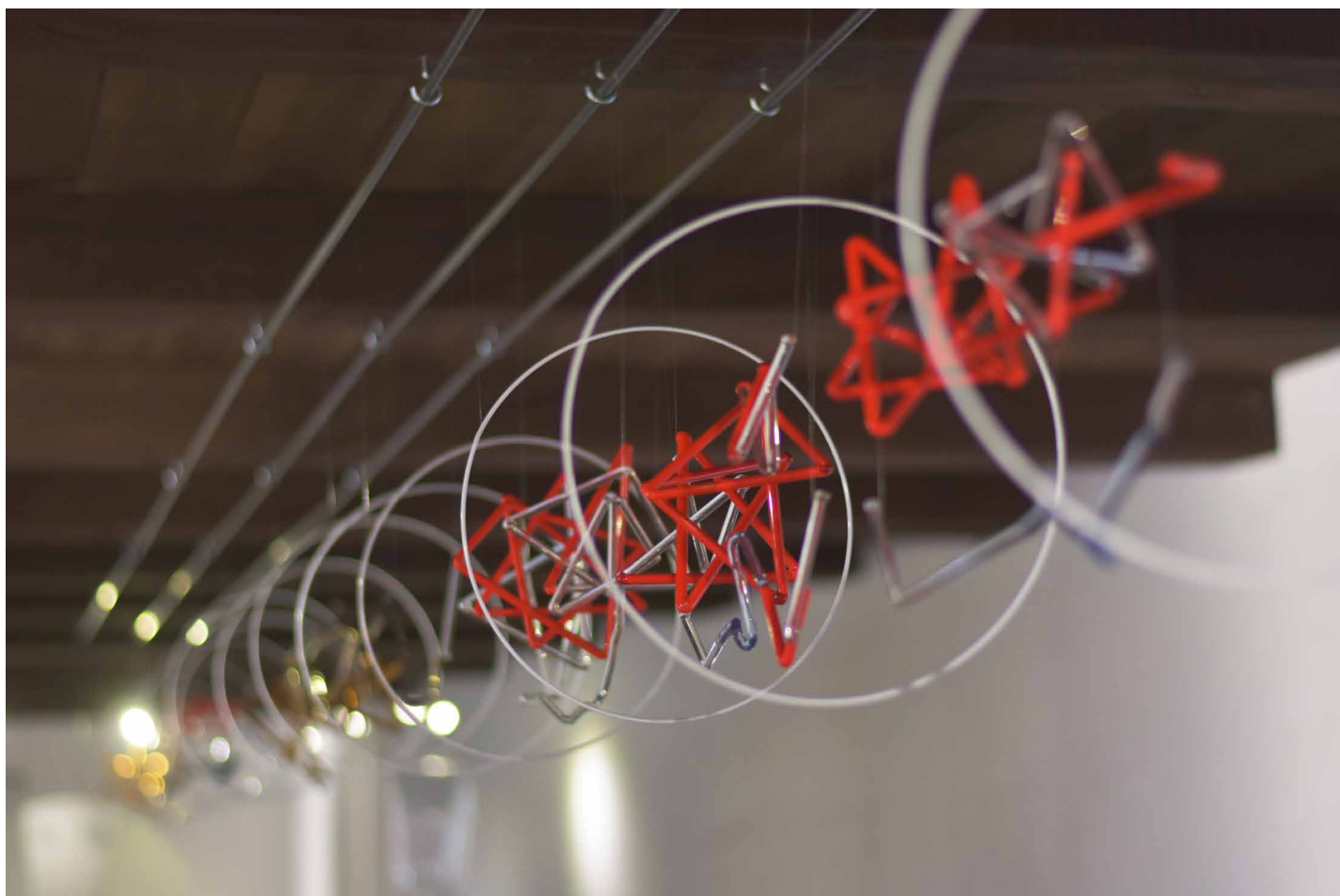
V každém oboru lidské tvůrčí činnosti platí, že na to, aby se z řemesla stalo umění, je třeba více než dokonalého zpracování. Ondřej Strnadel rodák z Valašského Meziříčí, své především z geometrických tvarů kruhu nebo oválu vycházející objekty, ožívuje rafinovanými deformacemi. Sklo v pevném stavu si díky nim stále uchovává magický půvab své žhavé tekuté duše. Pozorovatel tak má pocit, že když se otočí, může objekt změnit svou podobu. Tento klid neklidu, jenž je syntézou autorova rukodělného umu a umělecké představivosti, dodává Strnadelovým dílům na osobitosti a zajímavosti.

Ondřej Strnadel si se sklem rozumí a ono rozumí jemu. Je proto radostí moci být jejich rozhovoru na blízku, dívat se a napínat uši. Práce se sklem byla v rodině Ondřeje Strnadela tradicí, věnoval se mu totiž celý svůj život jeho otec v místních sklárnách. Od roku 1993 autor zadal studovat na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské ve Valašském Meziříčí. Po studiu na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci studoval v Ateliéru Průmyslového designu pod vedením profesora Pavla Škarky na Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. V současné době pracuje jako pedagog v Ateliéru Design skla Fakulty multimediálních komunikací na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a učí na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské ve Valašském Meziříčí.

Galerie Sýpka

Ateliér Design skla FMK UTB ve Zlíně Cesta hmoty a prostoru

Ateliér Design skla FMK UTB se věnuje cílenému uměleckému vyjádření na multidisciplinární úrovni. Neklade důraz na české sklářské řemeslné postupy, ale naopak se snaží etablovat svébytný postkonceptuální názor, který je stěžejním bodem procesu tvorby. Vzniklá umělecká díla a produkty reagují na současné trendy ve vizuálním umění, designu akcentující společenská a kulturní specifika.

Výstava Cesta hmoty a prostoru v Galerii Sýpka ve Valašském Meziříčí představuje umělecká díla s tematikou vzpomínek, emocí, ochrany krajiny, ale především zabývající se otázkami vztahu hmoty, materiálů a prostoru.

Postkonceptuální přístup v tvorbě se tedy především projevuje ve vztazích mezi použitými materiály. Jako například u instalace Kristýny

Maňákové, která očekávatelnou ekologickou apokalypsu ztvárnila prostřednictvím vratkého skleněného kužele plného vyjetého oleje a abstraktních gestických maleb a olejomalb.

Křehkost skla využívá i Zdeňka Fusková v Prostupech, kdy stínem spojů lepeného skla kreslí mlhavé vzpomínky na zaniklou krajinu. Tomáš Krejčí v Nafukovačkách chrání sklo nafukovacím obalem, který je však sevřením ostrého skla stává snadno zničitelným. Vizuální hra optiky dvou transparentních materiálů se tak stává jakýmsi soubojem mezi ochraňováním a zánikem. Podobné souboje se odehrávají ve všech vystavených dílech. Někdy je objevíme mezi materiály a někdy v jejich obsahu. Kromě výše zmiňovaných budou vystaveny také práce Kateřiny Bušové, Nikoly Kovalíkové,

Michaely Kramulové, Anny Minxové, Mikuláše Starého, Petra Stanického a Ivy Zuskinové.

**Galerie jsou
otevřeny:
Pátek
09:00–17:00
Sobota
13:00–17:00**

Muzejní a galerijní centrum – přízemí

Hana Bednářová – Příběhy / Stories

Přízemí meziříčského zámku Žerotínů patří místní výtvarnici Haně Bednářové. V Muzejním a galerijním centru je k vidění retrospektivní výstava mapující dvacet let tvůrčí práce autorky. Hana Bednářová vystavuje od roku 2004 a na svém kontě má téměř dvě desítky autorských výstav a několik výstav společných. Její obrazy jsou součástí několika soukromých sbírek nejen v České republice, ale i v zahraničí například v Rakousku, Německu, Holandsku i Spojených státech Amerických.

Inspirativní jsou pro Hanu Bednářovou studijní cesty a letní pobyty, při nichž navštěvuje galerie a zároveň maluje. Obdivuje impresionisty a období secese a art deco. Přínosné pro její tvorbu jsou opakované pobyty ve střední a jižní Dalmácii, kde je přímořská krajina a její flóra nekonečnou inspirací (cyklus STROMY, cyklus Krajiny mých snů). Její obrazy mají dynamické a živé barvy, ráda experimentuje, pracuje s tvary a strukturami.

Nejčastěji používá kombinovanou techniku, temperu a vzniklo také několik zajímavých koláží. Ojediněným v její tvorbě je obraz z rytých keramických kachlí, vzniklý podle autorčina návrhu v kera-

mické dílně manželů Bokových (Magický strom – r.2007). Hlavní náplní tvůrčí činnosti Hany Bednářové však zůstává malba, která jejímu naturelu nejlépe vyhovuje.

Muzejní a galerijní centrum – 2. patro

Tříčtvrtiny

Výstava SUPŠ sklářské Valašské Meziříčí

Výstava TŘÍČTVRTINY nabízí nové a svěží umělecké práce žáků a pedagogů Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské Valašské Meziříčí. Jedinečná výstava je uspořádána k 75. výročí založení školy. V neobvyklé instalaci se představují obory design skla, průmyslový design i užitá malba.

Muzejní a galerijní centrum – přízemí

Obrana hranic Československa 1918–1919

Po vyhlášení samostatnosti Československa 28. října 1918 musel nový stát takřka okamžitě bránit své hranice před agresí některých sousedních států, které si jeho vznik v daných hranicích republiky nepřály. Kromě zajištění českého pohraničí před odštěpnými tendencemi se jednalo dále o „sedmidenní válku“ počátkem roku 1919 s polskou armádou o oblast Těšínska a zejména potom o vleklé boje s Maďarskem, jež s menšími přestávkami probíhaly v letech 1918–1919 na území Slovenska.

Výstava v zámku Žerotínů je doplněna o stejnokroje a výstroj příslušníků československých legií a dobrovolníků a řadu dobových exponátů.

Muzejní a galerijní centrum – přízemí

Barokní synagogy v českých zemích

Výstava Barokní synagogy poprvé podrobněji mapuje skupinu dosud málo známých architektonických památek českých zemí, které jsou vzácnými doklady historie a kultury tradičních židovských obcí na našem území, pro něž byly synagogy hlavním a většinou i jediným centrem náboženského a společenského života i vzdělávání.

Tyto jen výjimečně dochované staré synagogy jsou současně také cennými doklady místního stavitelství, které tvoří nedílnou součást architektonického dědictví České republiky. Na výstavě jsou představeny právě nejstarší, historicky a umělecky nejcennější památky synagogální architektury 17. a 18. století v českých zemích jako jedinečné doklady historie a kultury židovských obcí před-emancipačního období a současně jako zajímavý doklad působení místních uměleckých slohů, stavitelů a řemeslníků na jejich utváření a výzdobu.

Pod pojmem barokní synagogy si obvykle představíme polské čtyř-

sloupové synagogy s bohatou malovanou a štukovou výzdobou, nebo interiéry benátských synagog od významných barokních architektů, případně proslulou Portugalskou synagogu v Amsterdamu, která se stala východiskem dalšího vývoje synagog na Západě. Také v Čechách a na Moravě vzniklo v 17. a 18. století mnoho nových synagog rozmanitých typů, které byly ve své době významnými centry židovského života, kultury a vzdělávání. V následujících staletích byly však mnohé z nich v důsledku požárů, náboženské nesnášenlivosti, vypovězení či válečných konfliktů zničeny.

Až na několik výjimek to jsou také nejstarší synagogy, s nimiž se můžeme v Čechách a na Moravě setkat. Ačkoli jejich původní umělecký a architektonický výraz je většinou setřen pozdějšími přestavbami, přece nám poskytují vzácný pohled do autentického prostředí života tradičních židovských obcí v minulosti.

Pánbůh za nás nic nezaplatí. To my musíme platit jemu!

PETR KRÁL

Igor Bareš v divadelním adaptaci *Je třeba zabít Sekala* v adaptaci Národního divadla v Brně.

Necelé dva týdny před 41. ročníkem Setkání divadel - Malé jevištní formy 2019, byla v pondělí 4. března na ČT Art uvedena premiéra televizního záznamu divadelní adaptace filmového scénáře Jiřího Křížana *Je třeba zabít Sekala*.

Již samotné označení "televizní záznam divadelní adaptace filmového scénáře" může znít poněkud komplikovaně. Váženého čtenáře však bude spíše zajímat, proč se zrovna o této události zmiňuji zde, ve festivalových novinách. Důvody jsou k tomu hned dva – jednak je jím samotný autor námětu a filmového scénáře Jiří Křížan, rodák z Valašského Meziříčí (potomek významné valašskomeziříčské rodiny vlastníci zde mimo jiné Křížanovu pilu). Rád bych totiž tímto způsobem vzpomenu na to-

hoto významného scénáristu a člověka, který se nikdy nezalekl totalitního režimu a vždy měl odvahu psát a tvořit tak, jak to považoval za správné. Také režisér a autor divadelní dramatisace Martin Františák, toho času umělecký šéf činohry národního divadla v Brně pochází z Valašského Meziříčí a mohu o něm říci, že je Valmezákem srdcem a duší. Mimochodem moc rád bych jej v budoucnu uvítal mezi porotci MJF.

V tuto chvíli se musím přiznat, že nejsem přílišný zastávce ani divadelních adaptací filmových předloh, ani televizních záznamů divadelních inscenací. V prvním případě se obávám toho, že divadelní adaptace úspěšného filmu budou mít snahu prvoplánově čerpat popularitu ze své filmové předlohy. V přípa-

dě televizních záznamů zde vzniká zcela nový „umělecký útvar“, který sice divadelní inscenaci věrně zachycuje, ale zároveň popírá podstatu divadla „ted' a tady“, tedy onen divadelní zázrak, během kterého vzniká před zraky diváků jedinečná, neopakovatelná a živá událost. Mimochodem, to je také důvod, proč je dnes ve 21. století divadlo stále živé.

V tomto případě jsem však byl na výsledek více než zvědavý. Režisér divadelní adaptace Martin Františák se totiž podílel na tvorbě divadelního scénáře, a to ještě za života Jiřího Křížana. Františák je přitom známý svou fascinací silnými vesnickými dramaty. První uvedení tohoto textu proběhlo již 19. 3. 2011 v Městském divadle Zlín pod režijní taktovkou Petra Veselého. V roce

2013 následovalo uvedení v Divadle J. K. Tyla v Plzni pod režijním vedením Natálie Deákové a konečně 9. 10. 2015 již v režii Martina Františáka v Národním divadle v Brně.

Samotný film asi není třeba příliš představovat. Příběh dobra a zla, odehrávající se v období protektorátu v malé vesničce na Hané, kde nemanželský syn jednoho z místních statkářů, Ivan Sekal, nemilosrdně uzurpuje celou vesnici a mstí se tak za celoživotní pohrdání a ústrky, kterých se mu se strany vesnice dostalo. Do vesničky přichází Jura Baran, valašský evangelík, utíkající před gestapem kvůli spolupráci s partyzány, a velmi brzy se nedobrovolně stává zbraní statkářů proti tyranizujícímu Sekalovi.

Tento silný příběh, který svou stavbou i nevyhnutelností osudu jednotlivých postav evokuje antická dramata je pro divadelní ztvárnění jako stvořený. Proto zcela rozumím Františákově snaze o jeho dramatisaci a musím uznat, že se mu povedla velmi dobře. A to nejen jako autorovi divadelního textu, ale také jako režisérovi inscenace, který se dokázal vypořádat s úskalími, která divadelní adaptace filmové předlohy přináší. K tomu také dopomáhá jednoduchá, ale velmi účelná a efektní výprava Marka Cpina. Dvě dřevěná stavení spojená masivní branou, umístěná na točně, fungují jako náves obce, při pootoče-

ní točny se pak mění ve vesnickou hospodu, intimní prostředí domácí světlice, nebo ponurou kovárnu. Odpadají tak dlouhé blackouty a přestavby, které jsou tak běžné u podobně výpravných inscenací. Díky tomu představení nezadržává v rytmu. Výtvarnou stránku pak dokresluje práce světel, vytvářejících na velkých dřevěných plochách atmosféru, která by snesla i srovnání s atmosférou kamery Martina Štrby. Celému příběhu pak jakoby přihlíží představená boží muka symbolizující všudypřítomné téma pobožnosti a hříchu.

Celkový náboj inscenace dokresluje hudba Nikose Engonidise, sice povedená, někdy působící až filmovým dojmem, ale nevyvolává ve mě takové emoce, jako původní filmová hudba Michala Lorence. Možná to je však záměr autorů a hudební stránka tak vyprávěnému příběhu dobře slouží, aniž by jej převyšovala. Když jsem se dočetl, že Igor Bareš se v této inscenaci jako host vrací na svou původní scénu a ztvární zde roli Sekala, měl jsem upřímnou radost. Igor Bareš je pro mě excelentní divadelní herec, ze kterého číší moravská zemitost i temperament. Možná právě to mu však nakonec bylo trochu na překážku. Role Sekala se Bareš zhostil opravdu se ctí, ale chvílemi se v jeho intonaci objevují záblesky smířlivé lidskosti. Bareš se tak pro mě nestal

tou šelmou, která nelítostně obchází vyhlédnuté stádo a jen chladnokrevně vyhodnocuje nejhodnější taktiku k ulovení další kořisti, jak se to povedlo filmovému Sekalovi v podání Bogusława Lindy. Naopak jeho kumpán Lžičář, alias Záprdek v podání Dušana Hřebíčka, předvádí excelentní výkon v podobě čisté esence podvrtačtví a zkaženosti. Hřebíčkův Záprdek si tak živelně libuje v každé své provokaci, každém gestu i slově, až se stává jakýmsi prapodivným stvořením, jen vzdáleně připomínajícího člověka. To vše pak Hřebíček ještě podtrhuje výbornými pohybovými prostředky. Jediné opravdu kladné postavy v příběhu, Jury Barana, se zde zhostil Tomáš Šulaj. Jeho civilní herectví umě kontrastuje s hereckým projevem Igora Bareše a nechává tak vyniknout pokoru a zemitost postavy. Nutno také zmínit, že Tomáš Šulaj byl za tuto postavu nominován na cenu Thálie za rok 2015. Na mě však v porovnání s postavou Barana Olafa Lubaszenka, působí Šulajovo podání trochu ploše a nevýrazně. Chybí mi zde ta tajemnost a hloubka filmového Barana, která diváka přitahuje a umožní mu se s postavou ztotožnit. Ostatně sám Jiří Křížan do této postavy vložil autobiografické prvky.

Další výraznou postavou je páter Flora, ztvárněný Petrem Halberstadtem. Ten si nic ne-

Divadelní adaptace filmového scénáře Jiřího Křížana s Igorem Barešem v titulní roli. Foto: Jakub Jíra

zadá s filmovým Florou Jiřího Bartošky a nebojím se říci, že jej v mnoha momentech také předčí. Halberstadterovo minimalistické herectví založené především namluveném projevu dává plně vyniknout bolesti i shovívavosti pátera nad místními lidmi a událostmi. Dále také musím vzpomenout na skupinu sedláků, neboli pantátů, jejichž herecké akce působí velmi věrohodně a vyrovnaně. Skupina pantátů zde funguje jako jedna "hromadná" postava, řízena a motivována jejich společnými hodnotami a pravidly. Přitom si však každý jednotlivý pantáta zachovává svou jedinečnost a výraznost.

V inscenaci je ještě mnoho postav, které si zaslouží více pozornosti, bohužel však omezený prostor Oponky mi již neumožňuje se jimi podrobněji zabývat. Musím však alespoň v krátkosti zmínit postavu Lojzka v podání Michala Bumbálka. Tato postava obecního blázna po-

chází více z pera Martina Františáka, než z původní Křížanovy předlohy. Bumbálkův Lojzek se stává až archetypem takové figury, který díky své bezelstnosti a dětské naivitě otevřeně vykřikuje veřejná tajemství i tabu, která se nikdo jiný netroufne vyslovit. Škoda jen, že tato postava nedostala v inscenaci o trochu větší prostor.

V divadelní adaptaci filmu *Je třeba zabít Sekala*, se podařilo velmi citlivě přenést na jeviště velké drama o lidech a jejich krutosti, aniž by se vytratila jediná myšlenka, či přesah filmového předlohy. Františák jako režisér, zde příběhu pokorně slouží a snaží se jej vyprávět přímo, syrově a bez jakýchkoli „uměleckých vrtochů“ či osobních interpretací. A to dnes nevidíme na divadle často. Víc, než na velké efekty Františák spoléhá na poctivé, někdy až naturalistické herecké akce, podtržené výtvarnou stránkou. Také k textu samot-

nému Františák jako dramatičtář přistupoval velmi opatrně. Většina dialogů totiž odpovídá dialogům filmovým. Také jsem uvítal, že ve filmu akcentovaná a opakovaná informace, že „je třeba zabít Sekala“ zazněla v divadelní adaptaci pouze jednou. Naopak mi přišlo zbytečné divadelní dovysvětlení situace, kdy si Anežka, před očekávaným znásilněním, strhla křížek z krku. Ta symbolika je po něm soudu srozumitelná sama o sobě. Každopádně na inscenaci je vidět obrovská režisérova práce s herci. Není zde herecky jediné slabé místo, jednotlivé výkony se vzájemně doplňují a vše slouží příběhu samotnému. Přes všechny mé výhrady, je to prostě kus poctivého divadla. Až budete mít cestu do Brna, podívejte se, jestli v Mahenově divadle nehrají Sekala... Já za tu inscenaci, Martine, děkuji!

Valašský rebel Jiří Křížan, scénárista filmu *Je třeba zabít Sekala*

KAREL PROKEŠ

Jiří Křížan v roli cestovatele

Přepřipravování scénáře filmu *Je třeba zabít Sekala* pro divadelní adaptaci žádali divadelníci po Jiřím Křížanovi několikrát. Říkal, že umí psát jen pro pohyblivé obrázky. Nechtělo se mu do toho. Jeho nejznámější film se tak do-

čkal jevištní realizace až po scénáristově smrti a to hned v několika divadlech, ve Zlíně, Plzni... A pak Křížanovu Sekalovi tleskali diváci ve stoje v pátek 9. října 2015 na premiéře v brněnském Mahenově divadle.

Jiří Křížan zemřel 13. října 2010. Bylo mu necelých devětašedesát. Odešel náhle, „uprostřed běhu“. Měl plány, mladou přítelkyni, kamarády, spolupracovníky. Filmový scénárista, polistopadový politik, pedagog na FAMU, cestovatel, milovník dobré společnosti, kávy a kaváren, silných cigaret, řízných slivovice a rychlých koní, žil na plný plyn. Svě blízké i nedokončenou práci opustil pár dní po návratu z rybářské výpravy do Mongolska.

Samotný Jiřího život by mohl být námětem scénáře filmového dramatu. Narodil se do rodiny továrníka Jana Křížana. Jeho otec, majitel lesa a velké parní pily ve Valašském Meziříčí, byl 4. ledna 1950 zatčen, v politickém procesu odsouzen za „velezradu“ a 14. června 1951 popraven. A Jiří si v té době a situaci taky uměl říct o malér. „Odměnou“ za autorství poemu s názvem *Odlet ušatého torpéda k branám pe-*

Jiří Křížan v mládí na fotografii z rodinného archivu

kelným, jíž oslavil úmrtí komunistického prezidenta Antonína Zápotockého, mu byl vyhazov ze školy. Po vyloučení z meziříčského gymnázia v roce 1958 poznal zblízka hornickou dřinu v ostravských dolech a s dělnickým prostředím se pak seznámil i leckde jinde. Naučil se rozumět lidem s mozo-ly na ruce, kteří se nebojí práce. Přátelil se s nimi stejně, jako s prezidentem republiky, nebo s jediným knížetem české politiky.

S filmem se potkal až v polovině 60. let. Na FAMU, kde vystudoval scénářistiku a dramaturgii, se dostal bez maturity na základě prokazatelně velkého talentu až na dispens rektora AMU A. M. Broušila po té, co Václav Gajer podle jeho námětu natočil snímek Horký vzduch. Přesvědčivé odvolání proti nepřijetí pohotově napsal spisovatel, scénárista, dramatik, režisér a publicista Antonín Máša. Pozdější události Pražského jara Jiří vnímal ztřešnou optikou novináře, psal o sportu, pracoval také jako technický redaktor deníku Mladá fronta.

Za Husákovy normalizace Jiří publikoval v zahraničí pod pseudonymem Jan Beran. Tady působil v dabingu, na čas se stal dramaturgem a scénáristou Filmového studia Barrandov. Vytvořil scénáře ke třinácti realizovaným filmům. Na konci 70. let byl jeho scénář filmu Signum laudis (režie Martin Holly) navržen na Státní cenu Klementa Gottwalda. Jiří však odmítl cenu převzít. Nesla jméno muže, který podepsal rozsudek smrti nad jeho otcem. Podobně, jako Signum laudis v roce 1980, zvítězily na MFF v Karlových Varech už o dva roky dříve také jeho Stíny horkého léta. Svému dědečkovi, který ho s maminkou vychovával, vystavěl pomník působivým filmem Tichá bolest. Tomuto snímku, opět v režii Martina Hollého, se bohužel v udá-

lostech roku 1990 nedostalo zasloužené pozornosti. Za scénář filmu Je třeba zabít Sekala pak Jiří v osmašedesátém získal Českého lva. Posledním realizovaným dílem Jiřího Křížana se stal slovenský film Pokoj v duši z roku 2009.

Koncem 80. let to ale vypadalo, že Jiří s filmem a životem v šedé zóně skončil. V lednu 1989 založil výbor za propuštění vězněného disidenta Václava Havla, byl spoluautorem petice Několik vět a v listopadu 1989 stál u zrodu Občanského fóra. Po té, co byl Václav Havel zvolen prezidentem republiky, nějaký čas působil jako jeho poradce a při pozdější „rekonstrukci“ ministerstva vnitra si vysloužil přezdívku Kat Křížan. K filmové tvorbě se pak vrátil až v roce 1995. Následně však odešel z Prahy, postavil si dům na Valašsku, v Brankách na Moravě, kde měl z terasy pěkný výhled na stáj, ohradu pro koně a les, který byl v restituci Křížanům vrácen. Později dokázal vybojovat i „klíče“ od valašskomeziříčské pily, ale soudní spory, které restituci závodu provázely, nakonec Jiřího Křížana o pět let přežily.

FESTIVALOVÉ MENU

Párek v rohlíku	25 Kč
Chléb se škvarkovým sádlem	25 Kč
Valašská kyselice	45 Kč
Kuřecí sezamové stripsy, francouzské brambůrky, salátek	99 Kč
Vepřový gulášek, chléb	99 Kč
Hermelín na grilu, brambory/chléb	99 Kč
Zeleninové rizoto s parmezánem	75 Kč
Salát Cézar	99 Kč
Saláty: zeleninový, těstovinový...	75 Kč

Mezi lidmi

Anketa zpravodaje Setkání divadel – MJF 2019

ptala se ADÉLA JURÁŇOVÁ

Zajímáte se o divadelní umění? Chodíte do divadla, sledujete divadelní inscenace v televizi...?

Ondřej Pospíšil, 35 let, popelář

Kdysi jsem byl na divadle s manželkou, ta si to vážně užila. Já dělal řidiče.

Radka Jaskulová, 18 let, student gymnázia

Do divadla chodím ráda, ale protože je to lehce finančně náročné, tak většinou jen koukám na nahrávky na youtube. To víte, chudý student...

Filip Dohnal, 42 let, zástupce šéfkuchaře

O divadla se zajímám, ale nemám vždy čas se na nějaké fajn představení podívat.

Barbora Novotná, 38 let, prodavačka textilu

Na divadla chodím moc ráda, minimálně jednou za rok si zajdu.

Karolína Trudná, 34 let, recepční

Ah divadla, už jsem na žádném dlouho nebyla. Dobře, že jste mi to připomněli!

Jak je možné, že divadlo - umělecká disciplína, která pravděpodobně vzešla z pravěkých rituálů, slavností či obřadů, a formální dokonalost získala v antickém Řecku - přežilo do našich časů vzdor konkurenci filmu a dalších multimediálních projevů, a těší se velké oblibě.

Ondřej Pospíšil, 35 let, popelář

Tož to asi lidi furt baví.

Radka Jaskulová, 18 let, student gymnázia

Tak divadlo přehrává historii, kulturu a vše s lidmi spojené, nedivím se, že to vydrželo tak dlouho. A divadlo je přeci jen něco jiného než film.

Filip Dohnal, 42 let, zástupce šéfkuchaře

Šmarjapano, složitěji jste se zeptat nemohli? Teď budu za jednoho z těch vašich neandrtálců, co poskakují kolem ohně a dělají divadlo.

Barbora Novotná, 38 let, prodavačka textilu

Hádám, že to lidi baví a jsou za to peníze, jinak by to už dávno ustoupilo filmům.

Karolína Trudná, 34 let, recepční

Divadlo se nehraje jen v kulturáčních a divadlech, přehráváme pořád a všichni.

Dáváte přednost profesionálnímu, nebo amatérskému, či alternativnímu divadlu a proč?

Ondřej Pospíšil, 35 let, popelář

Jak jsem říkal, dělal jsem řidiče, divadlo vybírala manželka.

Radka Jaskulová, 18 let, student gymnázia

Tak záleží, na co jdu. Když chci vidět dobrou hru, půjdu logicky na profesionální. Na amatérské divadlo zas půjdu, když se budu chtít zasmát a odlehčit.

Filip Dohnal, 42 let, zástupce šéfkuchaře

Počítá se jako alternativní divadlo představení simulantů na fotbale?

Barbora Novotná, 38 let, prodavačka textilu

Až mi přesně vysvětlíte, co je alternativní divadlo, tak vám možná řeknu.

Karolína Trudná, 34 let, recepční

Asi by mi to bylo úplně jedno, hlavně aby to bylo dobré a abych neodešla s pocitem promarněných peněz.

Navštívili jste někdy Setkání divadel - Malé jevištní formy, soutěžní přehlídku amatérských divadelních souborů, která v Kulturním zařízení města Valašského Meziříčí probíhá každoročně od poloviny 70. let?

Karolína Trudná, 34 let, recepční

Bohužel.

Barbora Novotná, 38 let, prodavačka textilu

Kdysi mi o tom říkala dcera, ale nešla jsem.

Filip Dohnal, 42 let, zástupce šéfkuchaře

To tu něco takého probíhá? Vypadá to, že brzy divadlo navštívím.

Radka Jaskulová, 18 let, student gymnázia

Tak to je trapné, že je to už tak dlouho a já na tom ještě nebyla, že?

Nezapomeňte hlasovat!
Jen jeden soubor získá Cenu diváků.

PROGRAM 41. SETKÁNÍ DIVADEL

15. března

9:00 – 17:00 hod. – PREZENCE + UBYTOVÁNÍ účastníků MJF – Turistické Informační centrum
17:00 – 19:00 hod. – M-klub šatna

ČAS	PŘÍPRAVA BOURÁNÍ	SOUBOR NÁZEV HRY	Šrámkův Písek Mladá scéna	DÉLK A HRY	MÍSTO
14:00 14:50	30 min. 12:00 10 min. 15:00	ÚDIVADLO – PANGANGAN (Kopřivnice) „Špatný fór“	MS	50	Malá scéna za oponou
15:00 15:25	30 min. 14:30 10 min. 15:35	My...? (Rožnov pod Radhoštěm) „DOKOLA ŽE?“	MS	25	M-klub
15:40 16:30	30 min. 15:00 10 min. 16:40	ÚDIVADLO – BERTÍCI (Kopřivnice) „Muž shora“	MS	50	Malá scéna za oponou
17:00 17:45	15 min. na 1 soubor	ROZBOROVÝ SEMINÁŘ	*	45	velký sál
17:55 18:55	30 min. 16:00 10 min. 19:05	EPIC DRAM (Frenštát pod Radhoštěm) „Muž mnoha tváří“	MS	60	M-klub
19:05 19:55	30 min. 18:00 10 min. 20:05	TOM a JEFF (Havířov) „JAR mark“	ŠP	50	velký sál
20:05 21:05	10 min. 19:05 5 min. 21:10	TIHA.CZ „Vítejte v nebi“	ŠP	60	M-klub
21:30 22:15	15 min. na 1 soubor	ROZBOROVÝ SEMINÁŘ	*	45	divadelní kavárna
21:20	chystání: 21:10 – 21:20	doprovodný program: VALOUNY „Dům číslo 8“	*	90	M-klub

- MALÉ JEVIŠTNÍ FORMY 2019

16. března

9:00 – 13:00 hod. – PREZENCE + UBYTOVÁNÍ účastníků MJF – Turistické Informační centrum
13:00 – 20:00 hod. – M-klub šatna

ČAS	PŘÍPRAVA BOURÁNÍ	SOUBOR NÁZEV HRY	POSTU P	DÉLKA HRY	MÍSTO
10:00 11:00	pátek od 20:05 30 min. 11:30	Školní divadlo Žert ZŠ Žerotínova (Valašské Meziříčí) „Ať žijí duchové“	X	60	velký sál
11:10 11:25	15 min. 10:45 5 min. 11:30	NAHÉ DIVADLO (Rožnov pod Radhoštěm) „Rozloučení“	ŠP	15	M-klub
11:50 12:20	20 min. 11:30 5 min. 12:25	NJ feat. UHŘÍK (Nový Jičín) „Za zásluhy“	ŠP	30	M-klub + předsálí
12:40 12:55	15 min. 12:25 10 min. 13:05	KUFR A KOHOUT (Štramberk) „Postýlka“	ŠP	15	M-klub
13:00 13:45	*	PAUZA NA OBĚD	*	45	*
14:00 14:45	15 min. na 1 soubor	ROZBOROVÝ SEMINÁŘ	*	45	velký sál
15:00 15:45	15 min. 13:05 5 min. 15:50	Divadlo 42°C (Valašské Meziříčí) „Kod Ypsilon“	ŠP / MS	45	M-klub
16:00 17:00	30 min. 15:00 10 min. 17:10	ČERVIVEN (Krnov) „Duch do domu“	MS	60	velký sál
17:10 18:10	60 min. 15:50 10 min. 18:20	LÁHOR/Soundsystem „Než hanba začne fackovat druhé“	ŠP	60	M-klub
18:40 19:12	20 min. 18:20 5 min. 19:17	VALAŠI V POHYBU (Valašské Meziříčí) „11 : (ku) 55“	ŠP	32	M-klub
20:00 21:00	15 min. na 1 soubor	vyhlášení výsledků ROZBOROVÝ SEMINÁŘ	*	60	velký sál
21:00	zvukovka: 20:00 – 20:30	doprovodný program: HM...	*	90	M-klub

INFORMACE O UBYTOVÁNÍ

Vážení účastníci festivalu, ubytování máte zajištěno v Zámeckém penzionu tj. ve stejné budově, ve které se koná festival. Po ukončení pobytu odevzdejte klíče do schránky z druhé strany dřevěných dveří směrem na druhé nádvoří do 10.00 hodin.

Přejeme Vám příjemný pobyt.

Zpravodaj Oponka, festivalu
Setkání divadel – Malé jevištní formy 2019
vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, p. o.

Redakce

Karel Prokeš – šéfredaktor, Ondřej Smolka – sazba, grafika, Pavel Stojar, Aleš Linduška, Jiří Jurečka, Marek Adamík, Erik Zabruček, Adéla Juráňová, Klára Kunčická, Alžběta Hrušková, Petr Král

Fotografka

Jana Fusková

Festival Setkání divadel – Malé jevištní formy 2019 pořádá Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, p. o. ve spolupráci s NIPOS Artama Praha za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Města Valašské Meziříčí. Sponzorem festivalu je firma CS CABOT.

